SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 124. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 30, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 124. РІК XCVII

ОДЕСЬКА ВЛАДА ЖОРСТОКО ПРИДУШУЄ ДЕМОКРАТИЧНІ РУХИ

Одеса (УПА, Ганна Михайленко). — Тут 26-го червня група невідомих, під безпосереднім керівництвом заступника начальника Приморського районного відділення внутрішніх справ (РВ ВС) майора Репетія напала біля Одеської обласної ради на групу пікетувальників, які вимагали виконання в Одесі Закону про мову в УССР. Напасники брутально ображали пікетуючих, виривали національні прапори та гасла, штовхали та провокували на бійку. Українські активісти Ганна Михайленко та Олег Коденчук протестували також проти масового переселення російськомовного населення на Україну. Тільки в Одеській області колоністи з СССР заселяються в чотири райони, розташовані навколо обласного центру: Білгород-Дністровський, Біляєвський, Овідіопольський та Ананьєвський. Розселення йде і по інших областях України. Враховуючи, що на Україні вже мешкають понад 13 млн. російського населення, що складає 25% усього населення республіки, подальша штучна зміна національного складу не може не загрожувати самому існуванню української нації.

На вулиці в Одесі 20-го червня міліціонерами був затриманий Ігор Чорнописький і відвезений до Іллічевського РВВС. Операцію провів „робітничий загін" сприяння міліції під керівництвом Володимира Орлова. В райвідділенні міліції Ігоря обшукали, потім провели обшук у його помешканні, при чому, все робилося без пред'явлення будь-яких постанов і без санкції прок,рора. Вилучили „підривну літературу" та національну символіку (прапорці, вимпели), а наступного дня, коли І. Чорнописький разом з народними депутатами Міської ради М. Чумаченком та Перегінчуком прийшли до міліції, щоб забрати вилучені речі, то чиновник міліції в кімнаті 19 (прізвище невідоме) заявив, що не буде з ними розмовляти українською мовою і вигнав їх геть. Таке ставлення до української мови дуже поширене в Одесі серед промосковських чиновників, які заявляють, що Одеса не є Україною. Зневажливе ставлення до української мови поєднується з посиленими репресіями проти активістів демократичних рухів. Наприклад, 1-го травня міліціонери жорстоко побили активістів НРУП Хромишкіна, Коденчука та Лабана, збільшилось число безпідставних обшуків і затримань.

Любо Мацюк співатиме на Україні

Варшава, Польща. — На запрошення дирекції Львівської філармонії та Музичного інституту ім. М. Лисенка в другій половині вересня на турне по Україні прибуде відомий камерний співак Любо Мацюк.

Концерти заплановані у таких містах України: Дрогобичі, де мистець закінчив гімназію ім. І. Франка, Бориславі, Самборі, Стрию, Івано-Франківському, Коломиї, Тернополі та в Києві. В репертуар концертів мистця включені пісні й романси Січових Стрільців. Доходи з концертів призначатимуться на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Львові.

Користаючи з перебування на Україні Л. Мацюк привезе свій архів та передасть його до новоствореного музею ім. М. Менцінського, в якому будуть зберігатися архіви всіх українських мистців, що жили поза межами України.

На Пластовій Оселі „Вовча Тропа" відбудеться передача пластової ідеї в Україну

Ню Йорк. — В неділю, 8-го липня, відбудеться на Пластовій Оселі „Вовча Тропа" після Служби Божої у ранніх годинах особливо святочний, історичний для пластунів акт символічного передання пластової ідеї і традиції на Батьківщину.

У ньому візьме участь найвищий пластовий провід, а також представник Товариства Пласт у Львові, яке було засноване там і офіційно оформлене 22-го лютого при Науковому Товаристві ім. Шевченка. Перший загальний з'їзд Пласту відбувся біля Львова в днях 18-19 травня, на якому обрано пластовий провід.

Головна Пластова Булава закликає усіх пластунів і пластунок взяти участь у цьому історичному акті передання пластової ідеї на Батьківщину та запрошує на це свято усіх приятелів Пласту.

КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ ГОЛОДУ ЗАКІНЧИЛА ПРАЦЮ

Вашінгтон (Бюро УНА). — Комісія ЗСА для дослідження Великого Голоду в Україні відбула своє останнє засідання в дні 20-го червня, точно в чотири роки і два місяці після того, як розпочала працю. Члени Конгресу, які брали участь в цьому засіданні були: голова Комісії Деннис Гертель, Вілліям Брумфілд, Бенджамін Ґілмен. Крім того в засіданні взяло участь шість осіб, які входили до Комісії, а це: Уляна Мазуркевич, Анастазія Вокер, д-р Олег Верес, Даніел Марчишин і Богдан Федорак.

Голова Комісії подякував усім за співпрацю та заявив, що саме тепер, коли відносини в СССР поправилися, треба пригадувати усім, як погано там може бути.

Підсумки праці Комісії зробив д-р Джеймс Мейс, який ствердив, що саме через існування цієї Комісії совєтський уряд признав, що Великий Голод існував і що він був штучно викликаний Й. Сталіном.

На останньому засіданні перед Комісією зізнавали д-р Орест Влох і Борис Тимошенко.

Перший, який є тепер депутатом Верховної Ради України подякував Комісії за її працю і за те, що вияснює темні місця в історії України. Але на його думку є важливим не лише сказати правду про Великий Голод, а також про переслідування України перед 1933 роком і після, головне в часі Другої світової війни. Це не був ґеноцид чи етноцид але переслідування релігійне та знищення Української Автокефальної Православної і Греко-Католицької Церков. На запитання членів Комісії, що зроблено тепер в Україні для розсліду Голоду, д-р О. Влох відповів, що створено комісію для цієї справи при Верховній Раді України. Але на його думку для Верховної Ради тепер найважливіша справа це незалежність та автономія України. Д-р Дж. Мейс пояснив, що у вересні має відбутися у Києві міжнародна конференція на цю тему, а товариство „Меморіял" збирає факти про Голод. Згідно із інформаціями д-ра Дж. Мейса біля 1,000 зізнань очевидців вже зібрано.

Конґресмен Б. Ґілмен закінчив запитання до О. Влоха надією, що Україна вже вкоротці забере своє правне місце в родині вільних народів.

У своїх зізнаннях Б. Тимошенко вияснив, що ціллю Великого Голоду було знищити духову і фізичну силу українського народу. Він звернув увагу на другий випадок нищення українського народу, а це в наслідок радіяційного вибуху в Чорнобилі, на що конґресмен Б. Ґілмен згадав про можливість переслухань у Конґресі про нещастя Чорнобильського вибуху та трагічні наслідки після цього.

Конґресмен Д. Гертель закінчуючи своє завдання, як голова Комісії, заявив, що черговою його роботою буде довести до відкриття американського консуляту в Києві, через Комісію ад гок в Конґресі для справ України і прибалтійських країн та що він тепер має надію на успіх.

Конґресмен В. Брумфілд завважив, що члени Конґресу мали вплив на становище Ґорбачова до подій в Литві, коли поодинокі конґресмени ставили Ґорбачову питання на цю тему, в часі його перебування у Вашінгтоні. Закінчуючи свої праці Комісія для розгляду Великого Голоду в Україні опублікує зізнання очевидців, які зібрала і вишле їх до публічних бібліотек. Д-р Дж. Мейс додав, що звіт Комісії він передав совєтському урядові, а кінцевий звіт і зізнання очевидців будуть вислані Верховній Раді України для Комісії, яку створено там недавно.

Помер о. протопресвітер Іван Ткачук

Ню Йорк. — Тут у місцевій лікарні в ранніх годинах у п'ятницю, 29-го червня, відійшов у вічність отець протопресвітер Іван Ткачук, відомий церковний та громадський діяч, щирий український патріот.

Народився о. Іван Ткачук 24-го вересня 1907 року в Зеленеві на Буковині, там же згодом розпочав свою пастирську працю у Христовому Винограднику в місцевості Бережниця, аж до виїзду на еміграцію. Впродовж багатьох років скитання ніколи не занедбував своїх обов'язків українського православного священика, батька, українського громадянина та щирого приятеля української молоді і дітвори.

Св.п. о. протопр. Іван Ткачук

З приїздом до ЗСА далі продовжував свою пастирську працю, а протягом останніх двадцятьох років був парохом української православної церкви Всіх Святих у Ню Йорку.

Серед своїх щоденних обов'язків у парафії о. І. Ткачук завжди знаходив час для найбільш важливої праці в українській громаді — виховання молоді. До кінця шкільного року навчав Божої науки дітвору православного віровизнання у школі українознавства т-ва ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку.

В глибокому смутку залишив дочок Любомиру і Віру та сина Івана з родинами, приятелів, парафіян, учнів та українську громаду.

ВІДБУЛАСЬ ОБЛАСНА КОНФЕРЕНЦІЯ УРП

Львів (УПА, Галина Левицька). — Тут 23-24 червня в Будинку культури, науки і техніки відбулась обласна конференція Львівської організації УРП. Конференція затвердила запропонований секретаріятом реґлямент. В перший день було заплановано доповіді: обговорення і вибори керівних органів партії. Із звітною доповіддю про „Шлях до УРП" виступив народний депутат України Богдан Горинь. Він наголосив на основних аспектах діяльности УГС із липня 1988 року: перші кроки, правозахисна діяльність, тактика стосунків з іншими суспільно-політичними і культурно-просвітницькими організаціями, нападки комуністичної преси, в оцінці зарубіжної преси, участь у побудові мостів порозуміння, обласна Рада УГС, масові заходи, інформаційно-видавнича діяльність УГС в період виборів. Доповідь було закінчено словами із Програми: „Цілі наші шляхетні й відкриті, засоби наші чесні й мирні. Ми переможемо!" З доповідями про стратегію і тактику Львівської обласної організації УРП, дисципліну в партії виступили члени секретаріяту Сергій Жишко, Володимир Яворський. Одночасно Володимир Яворський повідомив, що перереєстровано 600 членів із УГС в УРП. Голова мандатної комісії Лещук доповів про підтвердження повноважень делеґатів і про присутніх на конференції 263 делеґатів, 27 делеґатів УРП, 200 гостей (в т.ч. з 14 областей України). Богдан Горинь зачитав привітання, яке надійшло телефонічно від Голови Президії ІСНО, головного редактора „Самостійної України".

В обговоренні виступили: народний депутат України Володимир Фартух, довголітній в'язень сталінсько-брежнєвських концтаборів, син генерала Юрія Шухевича, Роман Шухевич, Богдан Пахолок, Ігор Кулик, Юрій Микольський, Любомир Побережний, Федір Стецюк; секретар УРП Діана Відочко; Богдан Матіяшик; Йосиф Миґаль (Червоноград) та інші. Згідно з реґляментом о 5-ій годині делеґати конференції приступили до обрання керівних органів партії. На голову Львівської обласної організації було запропоновано дві кандидатури Богдана Гориня і Ігоря Деркача.

(Закінчення на стор. 3)

Апеляційний суд ще не прийняв рішення у справі І. Дем'янюка

Єрусалим, Ізраїль. — На процесі Івана Дем'янюка, зглядно на слуханні п'ятьох суддів Верховного суду Ізраїля, що її внесли оборонці засудженого на смерть українці з Огайо в ЗСА, ще не наступило жодних змін. Адвокат І. Дем'янюка Йорам Шефтель підкреслив, що у процедурі розпізнання свідком прокуратури фотографії „Івана Грозного" повинна була брати участь оборона. Він вважає, що присутність на усіх процедуральних справах, які відносяться до засудженого мусить бути адвокат оборони, щоб оминути всяких запідозрень і здогадів, які можуть виникнути пізніше.

Розгляд апеляції І. Дем'янюка, як відомо, розпочався ще 14-го травня цього року, і повинен був закінчитися в четвер, 28-го червня. Судді додали однак ще 13 днів для оборони для представлення нових документів і свідчень, зокрема свідків з Польщі, зізнання яких було записане на відеострічку. Судді пропонували Й.Л Шефтелеві, щоб він особисто зустрівся із свідками в Польщі. Так само 12 днів отримала прокуратура, яка вимагає виконання присуду смерти винесеного судом в квітні 1988 року.

Розпізнання І. Дем'янюка з численних фотографій відбулось на вимогу американських слідчих. В травні 1976 р. декільком пережильцям концтаборів, зокрема Треблінки в Польщі, були показані американською прокуратурою і ОСІ численні фотографії запідозрених у співпраці з нацистами осіб. На одній пережильці нібито пізнали Івана Дем'янюка, який у концтаборі користувався псевдонім „Іван Грозний". Шефтель твердить, що в тому часі Дем'янюк вже був на листі підозрілих і тому процедура розпізнання повинна була відбутися у присутности адвоката Дем'янюка. Крім того, заявив адвокат Шефтель, Дем'янюк на цих фотознімках був одиноким запідозрілим і тому не тяжко було „розпізнати" людину „з круглим лицем", „присадкуватого", як його окреслила прокуратура і ті кола, що були зацікавлені у притягненні його до кримінальної відповідальности.

ЗАЯВА КАРПАТСЬКОГО СОЮЗУ В ЗСА У СПРАВІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

У зв'язку з політичними змінами в Центрально-Східній Европі та СССР певні особи на Карпатській Україні агітують та збирають підписи за поновне приєднання краю до Чехо-Словаччини. Таку акцію засуджуємо як ворожу національним та державним інтересам нашого краю та з'ясовуємо до неї своє становище.

Проголошення незалежности Карпатської України 14-го березня 1939 року урядом Карпатської України було представником уряду в Празі зразу нотифіковане амбасадам таких держав: ЗСА, Англія, Франція, Німеччина, Польща, Югославія, Румунія. Сойм Карпатської України 15-го березня затвердив це проголошення й прийняв відповідні закони. Словаччина проголосила свою незалежність коротко перед Карпатсьою Україною.

Актом проголошення незалежности перестала державна федерація Чехо-Словаччини формально правно існувати. 15-го березня заняла Німеччина чеські краї та створила з них Протекторат-Чехи й Морава.

9-го червня 1940 р. колишній президент Чехо-Словаччини д-р Едвард Бенеш створив у Лондоні екзильний уряд, ставши його президентом, який в основу своєї політики поставив обновлення Чехо-Словацької Республіки в її передмюнхенських кордонах включно з Карпатською Україною. В той час були на еміграції п'ять членів уряду Карпатської України, з якими екзильний президент Бенеш в цій справі не комунікувався, хоча була така можливість.

29-го червня 1945 року, був заключений в Москві договір між Чехо-Словаччиною та СССР у справі приєднання Карпатської України до України. Важливіші постанови договору такі:

„Закарпатська Україна (яка згідно з чехословацькою конституцією мала назву Подкарпатська Русь, що на підставі Договору від 10-го вересня 1919 р., укладеного в Сен-Жермен ан Ле, ввійшла як автономна одиниця в рамках Чехословацької Республіки, возз'єднується згідно з бажанням, виявленим населенням Закарпатської України і на підставі дружньої угоди обох Великих Договірних Сторін із своєю іздавнею батьківщиною Україною і включається до складу Української Радянської Соціялістичної Республіки". (Збірник законів і розпорядків Чехословаччини з 31 жовтня 1946 ч. 186)

Цей Чехословацько-Совєтський договір має всі атрибути правоважного міждержавного договору. Був підписаний уповноваженими представниками договірних держав, належно ратифікований, обмін ратифікаційними листами відбувся в Празі 30-го січня 1946 року в добі, коли на території Чехо-Словаччини не було вже совєтської армії, ратифікація була затверджена президентом д-ром Б. Бенешом і міністром закордонних справ Яном Масариком. Договір був публікований в цілості в офіційнім Збірнику законів і розпорядків держави, чим став внутрішнім законом держави. Під час голосування над договором членів празького парляменту й сенату не було ані одного голосу проти, навіть ніхто не

(Закінчення на стор. 3)

СОЮЗОВА РОДИНА ПРОЩАЄ СВОГО ПРЕДСІДНИКА

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Не один раз у минулих роках сиділи ми — значить працівники бюра Українського Народного Союзу, співробітники редакції „Свободи", „Українського Тижневика", адміністрації і друкарні, — як одна родина з членами Екзекутиви на чолі із головним предсідником д-ром Іваном Флисом за спільними столами, святкуючи Різдво Христове, вітаючи різних надзвичайних гостей, чи прощаючи тих співробітників, які відходили на пенсію.

Ми разом колядували, співали „многоліття", сміялися і жартували. Однак для нас усіх, що зжилися у смутках і радощах цієї установи, що стала нам так близькою, день 28-го червня не був легким та не одному із нас в очах заблисла сльоза, коли прийшлося прощати довголітнього головного предсідника д-ра І. Флиса. Він же ж був 12 довгих років немов головою нашої союзової родини, знав кожного із нас та умів пожартувати, а часом і насварити, як це і водиться в родині.

Саме такий настрій був і у тих, що в імені поодиноких відділів забирали голос на

Довголітні співробітники — члени Екзекутивного Комітету УНС. Зліва: головний предсідник д-р І. Флис і новообраний головний предсідник У. Дячук і головний секретар В. Сохан

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ТЕПЕРІШНІЙ МІНІСТЕР внутрішніх справ Мадярщини опублікував цілий ряд листів і документів, з яких видно, що міжнародний терорист знаний тільки під ім'ям Карльос у 1979 році переховувався в Мадярщині. В одному із листів з датою 2-го квітня 1980 року Карльос дякує довголітньому комуністичному провідникові Мадярщини Яношеві Кадарові за те, що дав притулок його групі впродовж одного року. Міністер внутрішніх справ Баляш Горват, вперше виявив подробиці цієї справи у вівторок 26-го червня на сесії мадярського парляменту, де його знахідку було публічно заперечено та названо „нонсенсом" тодішнім міністром внутрішніх справ Андреємм Бейнке. Одначе на пресовій конференції міністер Б. Горват представив листи підписані тодішнім міністром А. Бейнке, де потверджується присутність Карльоса в Мадярщині 1979 року. Все ж таки закордонні репортери заявили, що вияв цієї справи тільки підтверджує факт, що країни Східньої Европи були пристановищем всяких терористів, яких пошукували та хотіли брати до судової відповідальности на Заході.

У МІСЦЕВОСТІ САН ПЕДРО де Льоваґо, Нікараґуа, військові командири повстанців контрас склали свою зброю на руки президента Віолети Баррійос де Чаморро у спеціяльному церемоніялі, в якому спеціяльно з радістю підкреслювано довго очікуваний кінець громадянської війни, де жертвою впало 30,000 громадян. Офіційні представники Організації Об'єднаних Націй заявляють, що ще біля 1,000 з усіх 16,000 контрас залишилося при зброї, але не зважаючи на це, як уряд так і повстанці трактували цю церемонію символічним закінченням роззброєння, що його розпочато 8-го травня.

В АМЕРИЦІ

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ, яка відбулася в середу, 27-го червня, інженери НАСА повідомили про велику тріщину на одному з двох головних дзеркал на космічному телескопі Габбл. Дефект на дзеркалі у системі дзеркал, що збирають світло, спричиняє великі труднощі, які зменшують потужність найдорожчого телескопу на 40 відсотків. Вчені дуже розчаровані тому, що цей брак неможливо полагодити з землі, а астронавти полетять до телескопу через два роки. Деякі з пристроїв на телескопі Габбл були спроєктовані вже 45 років тому та тепер опиняться цілком без вжитку. Директор найбільшого наземного телескопа в Таскан, Аріз. д-р Сідней Волф сказав, що „це — трагедія". Дотеперішня вартість телескопу Габбл досягає півтора більйона долярів.

ПОЖЕЖА, ЯКА ОХОПИЛА 50,000 акрів соснових лісів в Арізоні спричинила смерть 11 пожежників, згоріло 700 будинків. Надзвичайно висока спека спостерігається у всіх південнозахідних стейтах країни, де температура піднеслася до 120-130 ступнів по скалі Фаренгейта. Чотири особи загинуло від перегріву, серед них — чотирирічний хлопчик, який помер від горячі зачинений в автомобілі. Три особи середнього віку померли від перегріву та деґідрації, працюючи в найбільшу спеку надворі. Велика горяч сповільнила життя у Феніксі, Лос Анджелесі та інших містах Арізони, Каліфорнії, Ню Мексико та Тексасу.

У ВАШІНҐТОНІ ВЖЕ ДРУГИЙ тиждень триває судовий перегляд справи посадника міста М. Беррі. Як уже повідомлялось, він звинувачується в наркоманстві та брехні. Власне за неправдиві свідчення, які М. Беррі давав минулого року в суді, йому загрожує ув'язнення. Ключевий свідок у його справі, колишня моделька, 39-літня Рашида Мур підтвердила в четвер, 28-го чевня те, що вона разом з Беррі курила наркотики більше як 100 разів та що він ставав параноїдний, тобто мав манію переслідування. Прокурор вважає свідчення „подруги" злочинця, яка допомогла поліції піймати його на гарячому, дуже важливими.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to: Svoboda
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Перед розколом „Солідарности?"

Революція проти комунізму у підсоветських країнах розпочалася від заснування у корабельних доках Ґданська робітничої організації „Солідарність". Це було приблизно 10 років тому. „Солідарність" організувала і спонзорувала робітничі страйки і демонстрації.

Тодішній генеральний секретар Компартії Польщі генерал Войцєх Ярузельський проголосив вийнятковий стан і виарештував верхівку „Солідарности" та редакторів багатої підпільної антикомуністичної преси. Але економічні санкції, переведені у реакції на той акт Америкою, обурення у Франції, яка була і є історичною протекторкою польського патріотичного руху, та найголовніше — тугість і впертість членів і симпатиків „Солідарности" спонукали Ярузельського відкликати декрет про вийнятковий стан і започаткувати переговори. Вони були довгі і нелегкі, але увінчалися компромісовим порозумінням. Переведено перші вільні вибори, в яких були насправді дві партії чи пак два табори: комуністичний і „Солідарности". Комуністи програли, але за новим договором Ярузельський став президентом, а кандидат „Солідарности" Тадеуш Мазовєцький прем'єром. Сьогодні багато поляків схиляється до погляду, що генерал Мазовєцький діяв, як патріот, який актом проголошення вийняткового стану хотів випередити задуманий у Москві марш советських військ до Польщі, за зразком збройної інтервенції у Чехо-Словаччині під час т.зв. Чеської весни за тамошнього правителя Александра Дубчека у 1968 році. Засновник „Солідарности" Лєх Валенса став польським національним героєм, символом переможної боротьби проти комуністичної диктатури, дістав нагороду Нобеля, перевів тріюмфальний обїзд Заходу. Президент Буш відвідав Польщу й обідав у Валенси.

Але „часи зміняються і ми зміняємось з ними" — мудро казали античні римляни. Хоча польський — названий вгорі — прем'єр і міністри закордонних справ, фінансів та торгу і промислу були (і є) високоосвіченими людьми, нав'язали безпосередньо добрі зв'язки з прихильним Польщі демократичним світом, зокрема з Америкою, але також з багатими — Західньою Німеччиною і Японією, проте Валенса почав їх публічно критикувати. Звичайно, перехід з контрольованої державою економіки на систему вільного ринку з приватною власністю, ініціятивою і суперництвом — важкий і народ у кожній комуністичній країні, який хоче переставитись з такої контрольованої системи на вільну — мусить якийсь час терпіти. Настає частинне безробіття, зросла дорожнеча, люди збентежені, не привикли до нових вимог вільної економіки. У Польщі було чимало причин до невдоволення. Але Валенса — за інформаціями від добре зорієнтованих польських громадян, що приїздять до Америки — не керується у своїй критиці бажанням добра, а особистою амбіцією керувати політикою. Недавно від заявив в інтерв'ю з закордонною пресою, що кандидуватиме на президента Польщі. Близькі йому люди переконали його, що він не має потрібних кваліфікацій на такий пост, має маленьку освіту і був тільки робітником-електромонтером. Проте видно що він знову передумав, бо заявив, що „виповідає війну" своєму колишньому приятелеві і протеґованому, прем'єрові Мазовєцькому.

Кілька днів тому „Нови Дзєннік" проголосив — без ніякого власного коментаря — листи Лєха Валенси до двох видатних польських діячів у Варшаві, що їх викидав з їхніх становищ, між ними редактора пресового органу „Солідарности" „Ґазета Виборча". Ніхто з них його не послухав. Очевидно, давня популярність Валенси впала, дармащо частина тамошнього суспільства підтримує його — друга критикує.

У минулому році обрано Войцєха Ярузельського на президента з шестирічною каденцією. Значить, вибори повинні би відбутися щойно у 1995 році. Але появилася вістка, яку подає також „Ню Йорк Таймс", що сам Ярузельський наполягає на переведення нових виборів уже у наступному році. За всією вірогідністю — у „Солідарності" прийде до розколу. Це спонукає до зміни партійно-політичних сил у Польщі, бо тепер, надиво, нема там партій, які намножились в інших усамостійнених країнах.

Нам цікаво знати про відносини у Польщі з уваги на тамошню українську громаду. „Солідарність" змінила відношення до України. Українського доцента в Ягайлонському університеті у Кракові, Мокрого — вибрали польськими голосами до варшавського Сойму й вислали у складі делеґації на Установчі Збору УНРуху у Києві. Цього тижня відбувається в Ягайлонському університеті однотижнева конференція, присвячена Слузі Божому Митрополитові Андреєві Шептицькому. Це прикметна риса поляків: бути тугим в опозиції, не вміти правити у часах миру.

Василь Барладяну

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ОДНУ БРЕХНЮ...

II.

І коли врахувати той факт, що ленінська концепція СССР — „самостійність окремих наркоманів" союзних республік („ПЗТ", т. 45, с. 343) співпадає з конкуренцією суверенітету Росії, яку обстоює Б. Єльцин („Сов. Росс", 27-го травня 1990, с. 6) і М. Ґорбачов („Правда", 25-го травня, 1990, с. 5), то не бачили підстав для ворожнечі між двома лідерами Росії — СССР. Та й разом з народним депутатом РСФСР М. Тумовим запитуємо М. Ґорбачова, чому, якщо до влади прийде Борис Миколайович Єльцин, це буде захопленням влади, а якщо хтось інший, то це вже не захоплення. І як розуміти подібні висловлювання окремих депутатів і цієї літератури, що розповсюджується в залі? Адже, за словами іншого депутата „М. С. Ґорбачов і Б.М. Єльцин — це політики, що стоять поряд. Їх особисті суперечки великої ролі не відіграють" („Сов. Росс" 29-го травня 1990, с. 5). М. Ґорбачов застерігав депутатів Росії, що Б. Єльцин, закликає до розвалу Союзу" („Правда", 25-го травня 1990 с. 5).

А депутат Ів. Безруков, посилаючись на народ, доводив, що саме Д. Єльцин — борець за імперську ролю росіян в Союзі. За словами цього депутата, навіть „ті росіяни, котрі живуть в інших республіках... покладають великі надії... на Бориса Миколайовича Єльцина" („Сов. Росс". 29-го травня 1990, с. 4). І на М. Горбачова... Вже згаданий нами депутат М. Тумов стверджує: „М. С. Горбачов і Б.М. Єльцин — це політики, що стоять поряд. Їх особисті суперечки великої ролі не відіграють". І прийде день, коли вони візьмуться за руки, адже „ні Ґорбачову, ні Єльцину партійний апарат ніколи не пробачить того положення, в якому він (партапарат — В.Б.) опинився. Інакше кажучи, ні у того, ні у другого шляху назад немає. А діючи в одному напрямку рано чи пізніше вони стануть спільниками" (Там само, с. 5).

І цей час настав... Того дня, коли М. Ґорбачов словами „російський нарід багато віддав для того, аби на неосяжному просторі були об'єднані в одній сім'ї і багато народів" („Правда", 25-го травня 90 с. 5), співав гимн Російській імперії, яку нібито збирається зруйнувати Б. Єльцин політолог П. Гутіонтов на весь світ заявив: „розкол в партії вже відбувся... 51 відсоток комуністів виступають за очищення партії від консерваторів, прибічників старого". І зараховує до тих консерваторів Є. Лігачова разом з усією партократією („Известия", 23-го травня 1990 с. 4) яка змусила М. Ґорбачова спробувати нацькувати на Б. Єльцина депутатів-шовіністів. В особі Б. Єльцина, який під час свого керування московською ланкою КПСС заговорив про партократію як про хабарників і злодіїв, партапарат побачив нового Івана Ґрозного, що з ім'я збереження Російської імперії здатний відродити опричнину, аби винищити партократію. Саме партократію на чолі з Є. Лігачовим, за словами П. Гутіонтова, „довела... велику країну до її теперішнього стану" („Известия" 23-го травня 1990 с. 4). Про це все знають російські шовіністи, як знають і про залежність М. Ґорбачова від партократії.

Б. Єльцин вже під час виборів народних депутатів СССР у своїй програмі виступав за надання російській мові статусу державної мови СССР, тобто, граючись у демократію, накидав нових зашморг на горло народів СССР. І якби перший з'їзд народних депутатів СССР обрав головою Президії Верховної Ради СССР Б. Єльцина, то не дійшло б до виходу балтійських республік зі складу Союзу. Саме тому на третьому з'їзді депутатів СССР шовіністи знову висунули Б. Єльцина кандидатом на посаду президента. Сьогодні Б. Єльцин розуміє, що боротьба з балтійськими республіками виснажує Росію, сили якої потрібні в боротьбі з Україною, Білорусією та іншими республіками в ім'я збереження імперії. І не завважити цього — політична сліпота!...

...Ясна річ, — пише політолог О. Ципко, — у пристрасних розмовах про російський суверенітет, про російські гроші, про суверенітет кожного району, кожного підприємства багато від політики, від бажання завоювати владу. Насправді боротьба почнеться не за суверенітет, не проти унітаризму, а проти „повільного" в діях М. Ґорбачова. Ті, хто програли йому на союзовому рівні, намагаються будь-що взяти реванш на російському" („Известия", 26-го травня 1990, с. 1), аби винищити чи бодай знешкодити сили, які не дбали і не дбають про єдність імперії і не пускають до державного корита тих хто здатний порятувати імперію. Б. Єльцин дасть „вільну" бальтійцям, поверне Японії декілька острівців, але збереже головні колонії.

Смішно говорити про це, що Б. Єльцин виведе Росію з Росії — СССР, бо „суверенітет Росії в складі оновленого Союзу" („Сов. Росс", 27-го травня 1990, с. 6) — не суверенітет. І галасуючи про вихід Росії зі складу Росії, акредитовані в Москві західні журналісти виказують своє незнання советської російської мови. „Суверенітет" перекладається на українське слово „самостійність". Якщо рабство — це відсутність суверенітету, то в советському розумінні суверенітет — це кріпацтво, напіврабство. Кріпакові, на відміну від раба, дозволяється мати майно користування яким може бути припинене феодалом у будь-яку хвилину. І. Б. Єльцин саме за такий суверенітет. Отож говорити про вихід Росії зі складу СССР — це брехати, бо як Іван не здатний вийти з самого себе, так і Російська імперія не вийде з Російської імперії. Адже це абсурд.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, хто працює і цих, хто критикує

Якось так склалося, що в останніх днях троє осіб із нашої громади наших добрих знайомих, дійшли в розмові до цього ж самого висновку, стверджуючи: „У нас є так, коли хтось суспільно працює — відразу його критикують, а хто сидить вдома та нічого не робить — має спокій і ніхто його не рухає".

Висновок дуже прикрий і якщо цих троє осіб із різних середовищ і різного віку до нього дійшли то нам здається, що це явище скрізь розповсюджене і може бути причиною, чому часто чуємо від молодшого покоління, що воно ніяк не хоче включатися в роботу української громади.

А воно дійсно так і буває, що як тільки хтось почне одну чи іншу акцію, навіть дуже корисну — негайно находяться численні критики.

Характеристична та кож для нашої громади є постійна підозра тих, які активні, чи, либонь, вони не роблять громадської праці для особистої слави, чи аби вони припадково не використовують громадського гроша на інші цілі, як він призначений, або не розраховуються за нього правильно, чи аби хтось інший не робить краще цієї самої роботи і т.п.

Цей сповнений активности і подій 1990 рік постійно дає нам докази, що яканебудь громадська праця у нашій спільноті — це справді — нелегкий хліб і треба бути дуже завзятим і відпорним, щоб не втратити охоти і не заховатися в домашній затишок, у якому спокійно, вигідно, і можна сміятися в кулак із усіх цих, що збирають фонди чи інше добро аби тільки допомогти своїй батківщині. Розуміється, усі акції, кожне громадське діло, сьогодні нелегко перевести і натрапляє на труднощі, але це немов якесь зачароване коло. Важко в кожній громадській роботі найти охочих до помочі тому, що працюючих критикують з усіх сторін, а рівночасно важко одиницям, які не зважаючи на все не зражуються та взяли на себе певне завдання, виконати якнайкраще задумане.

Недавно мали ми нагоду приглядатися такій праці однієї людини, яка уміла своїм ентузіязмом та завзяттям дослівно повалити колоди, які з такою приємністю кладуть їй під ноги, таки свої т.зв. приятелі, а передусім свої земляки. І саме приглядаючись тому вперше безпосередньо, заслухавши до того часу багато спліток і безпідставної критики цієї людини, ми побачили, яка наша спільнота невдячна, як не вміє доцінити належно зусилля і самопосвяти, як важко в такому підсонні, без допомоги довкілля перевести щось правильно в життя.

Можна подивляти цю людину, яка не зважаючи на це все з усміхом на обличчі продовжує раз задумане діло, іде далі вперед, перемагає усі офіційні перешкоди, щоб тільки нести потрібну допомогу українським людям.

Нам притому насувається питання, як довго ця людина буде мати ще силу і як довго вистачить її відпорности, не зважати на усі критичні а то і прикрі завваги серед свого довкілля.

А так хотілося б, щоб ця погана риса нашого характеру, ця постійна критика і охота обнизити працю іншої людини — з іншого середовища чи з іншого „табору" — вкінці зникла саме тепер, коли наша Україна пробуджується і коли вона потребує нас усіх, сильних і з'єднаних, без інтриґ, без підозрівань, без зависти, а зі щирим, теплим серцем зрозумінням і допомогою.

О-КА

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Роман С. Голіят

ЖУРНАЛ „ФОРЕЙН АФФЕРС" ПРО УКРАЇНЦІВ

Марта Брилл Олкотт, професор політичних наук Колгейт університету в Ню Йорку, в обширній статті „Литовська криза", поміщеній у журналі „Форейн Афферс", вліті 1990 року, згадує і про українські справи.

Обговорюючи питання відокремлення Литви від СССР, вона каже, що не так, як Латвія і Естонія — Литва мабуть могла б успішно відлучитися навіть на підставі приписів советського права про відокремлення; лише 20 відсотків мешканців республіки не є литовцями. Одначе, приймаючи правосильність закону, який не тільки відкидає, але й змінює пляни литовців до відокремлення, і сильно скорочує надії до самостійности інших — естонців, лотишів, молдаван і західніх українців, всі вони були насильно прилучені після того самого пакту з 1939 року, між Гітлером і Сталіном. Закон цей особливо тяжкий для цих республік і перешкоджає у пляні до іхнього відокремлення.

Естонці становлять 61 відсоток населення республіки, лотиші 52 відсотки своїх, молдавани 64-ри, а західні українці — менше половини. (Авторка не подає джерела, якщо мова про статистику українців — РСГ.) У додатку, відокремлені республіки мусіли б платити переселенчі видатки особам, які бажали б жити в СССР.

Політична ситуація у Західній Україні також погіршується, — твердить Олкотт. Вибух демонстрацій для допомоги литовській самостійності, якій пронаціоналістична міська й обласна Рада, обіцяли литовцям допомогу. Західні українці закликали до установлення Галичини самостійною державою, а це спонукало до погроз і необмежених санкцій зі сторони українського уряду й Комуністичної партії, якщо вони не перестануть „антисоціялістичні" дії.

Навіть дворічне замороження литовської незалежности, правдоподібно, не зменшить підставових розбіжностей між плянами Горбачова й націоналістами Прибалтики, України, Молдавії і Кавказу.

Дивлячись на сепаратистські рухи й націоналістичні протести, які за останні три роки зростають у СССР, Ґорбачов може повторно звернутися до Заходу за допомогою, узаконнити політику, яка призначена втримати в цілості розпадаючу імперію.

У другому числі цього журналу, на весні 1990 року, у статті Джорджа Ф. Кеннена „Америка й майбутність Росії" читаємо, що всі погоджуємося, що балтійські держави ніколи знову насильно й проти найглибших почувань своїх людей не будуть у будь-якому зв'язку з російською державою; але ж вони будуть нерозумними, відкидаючи тісні зв'язки з толерантною неімперіялістичною Росією, яка дійсно бажає визбутись нещасливих спогадів, на підставі справжньої пошани і безсторонности.

„Україна знову, заслуговує на повне признання, за свою особливу геніяльність і здібність свого народу й за свої потреби й можливости розвитку як мовної і культурної одиниці".

Американські політичні діячі, що займаються питанням Росії, знають історію свого народу й інших народів, які бажали визволитися і як прийшов догідний час, вони стали незалежними державами. Український народ й інші поневолені Москвою народи, нічого більше не бажають, тільки того самого права на визволення і незалежність. Природні закони й справедливість диктують таке саме право на незалежність, якими керувалися народи Північної і Південної Америки, та врешті африканські народи.

РОЗМОВА В. ЧОРНОВОЛА З КОРЕСПОНДЕНТАМИ БІ-БІ-СІ

Близько двох років тому в однієї західньої журналістки на радянській митниці було вилучено відокасету зняту у Львові. Там, зокрема, були інтерв'ю з Михайлом Горинем, Вячеславом Чорноволом та іншими українськими дисидентами. Ця подія викликала тоді велике обурення у „властей предержащих" на Україні. Місцева й республіканська преса відгукнулися на цю „зухвалість" організованою кампанією цькування з уживанням відповідних ярликів та епітетів.

Зараз ситуація змінилася настільки, що автори цих публікацій з радістю відмовились би від авторських прав на свої ранньоперебудовні шедеври. Колишні дисиденти, визнані народом, репрезентують тепер радянську владу на всіх рівнях.

Вячеслав Чорновіл, якого в березні ц.р. було обрано депутатом Верховної Ради УРСР і який очолює президію Львівської обласної Ради народних депутатів, є зараз одним з найпопулярніших українських політиків. Пропонуємо вам відповіді на запитання тележурналістів Бі-Бі-Сі, які В. Чорновіл дав у перерві між засіданнями сесії обласної Ради.

Запитання: Пане Вячеславе, ми знаємо, що на виборах до обласної Ради на Львівщині цілковиту перемогу здобув Демократичний Бльок. Скажіть, скільки членів президії обласної Ради є знаними дисидентами?

В.: Не так уже й багато, десь близько п'яти осіб, а в основному її складають люди, що вийшли на політичну арену в останніх 2-3 роки, а дехто й зовсім недавно. Взагалі, в нас зараз відбувається дуже активна політизація суспільства, і завдяки цьому з'являються все нові кадри, нові лідери.

З.: А чи є в президії обласної Ради комуністи?

В.: У президії комуністів немає, а в самій Раді десь близько 20%.

З.: А чому, на Вашу думку, Дембльок отримав таку переконливу перемогу на минулих виборах?

В.: Мушу почати з того, що повну перемогу Дембльок здобув тільки тут, у західних регіонах України. Львівщина взагалі досить своєрідний регіон. За рівнем політичної свідомости вона перебуває десь на рівні Прибалтійських республік. Це пояснюється насамперед історичними обставинами. Західна Україна не була під Росією, де царат 300 років цілеспрямовано винищував усе українське. До 1939 року вона не була й під большевиками, а значить, не зазнала большевицьких репресій 30-их років: голоду, депортацій, „розкуркулення" та інших видів терору, спрямованих проти українського народу. Увесь цей час Галичина перебувала під владою Австро-Угорської імперії з її відносно ліберальними порядками, а потім Польщі, яка усе ж була демократичною республікою.

З.: Пане Вячеславе, а чого, на Вашу думку, хоче зараз український народ від новообраних Рад, від нового українського парляменту?

В.: Насамперед український народ хоче від нас здобуття Самостійної Української Держави. Він вимагає політичних вирішень, навіть не економічних, хоч вони зараз теж дуже потрібні. Серед першорядних рішень повинні бути: усунення від влади компартії; запровадження реального політичного плюралізму; утворення абсолютно незалежної демократичної Української держави:

З.: А що практично змогли ви вже здійснити за цей короткий проміжок часу, який минув після виборів?

В.: Немало. Найперше, ми зробили реальні кроки для усунення від влади Комуністичної партії. Ми прийняли ряд рішень, які забороняють компартії втручатися в економічні, адміністративні та кадрові справи Рад.

Для виправлення кризової ситуації, що склалася внаслідок багаторічного управління комуністів економікою ми прийняли ряд ухвал економічного характеру. Згідно з ними вже роздали селянам частину землі, збільшивши їхні земельні наділи, розробляємо концепцію фермерства і перетворення колгоспів у кооперативи. Намагаємося також вивести економіку області з підпорядкування Москві, ліквідувати в ній вертикальні зв'язки і запровадити горизонтальні. Ці питання вирішуватимемо на найближчих засіданнях Ради.

Те, що ми не маємо таких широких прав, як Верховна Рада України, змушує нас підпорядковувати наші рішення існуючим на сьогодні законам УРСР. Та все ж ми виносимо досить „революційні" рішення. Взяти хоча б постанову про запровадження української національної символіки (цьому, до речі досі ставить перепони республіканське керівництво). Два роки тому про таке не могло й бути мови, а тепер за рішенням обласної Ради над усіма державними установами області піднято синьо-жовті прапори. Чи взяти таке, незначне, на перший погляд, питання, як повернення нам нашого природного часу. Верховна Рада республіки аналогічне рішення винесла тільки тепер, після тривалих дискусій; львівщина ж живе за місцевим часом уже близько місяця. Таким чином, Київ переходить на „київський час" з ініціятиви Львова. Ми ухвалили також рішення, відповідно до якого народні судді не повинні бути членами будь-яких політичних партій. Заслухали при цьому всіх суддів, кандидатури яких мала затверджувати Рада, — всі вони погоджуються з цим рішенням, більш того — навіть прийняли відозву, в якій заявили, що не бажають належати до будь-якої партії, допоки є суддями. Такого рішення, наскільки нам відомо, не приймав ще ніхто на Україні та й у Союзі.

З.: Ви говорили про земельні реформи, що їх проводите в області. Чи думаєте Ви й далі йти в цьому напрямку, до повної передачі землі селянам, до її приватизації?

В.: Так, ми прагнемо саме того, щоб селяни стали повними господарями землі, яку вони отримають, і могли цілковито нею розпоряджатись. Але передати всю землю відразу у приватну власність просто неможливо. Покищо це нереально. По-перше, в нас обезлюдніли села, по-друге, зовсім немає малої сільгосптехніки, а по-третє, люди до певної міри вже просто втратили любов до землі — колгоспи її руйнували, цю любов, нещадно. Окрім того, люди ще й бояться брати землю, не будучи впевненими, що її в них знову не відберуть. Є ще цілий ряд причин, які змушують йти до приватизації землі поступово.

На практиці ми починаємо з того, що виділяємо людям у власність ферми, роздрібнюємо колгоспи на кооперативи. Але кінцева наша мета — передати всю землю селянам у довічне володіння з правом спадкування, тобто у приватну власність.

З.: Скажіть, а які труднощі виникають у роботі Рад, чи не перешкоджає вам у роботі Київ?

В.: На жаль, перешкоджає, і дуже перешкоджає. Президія Верховної Ради республіки в її складі навіть прийняли ряд постанов, якими вивела з нашого відання цілу низку важливих ділянок, якими завжди і скрізь управляли місцеві органи влади, зокрема, міліцію, радіо, телебачення. Відібрано у нас і поліграфію. Без усього цього наша влада стає досить куцою. Ми ставимо питання про правомірність таких дій перед Верховною Радою України нового скликання, хоча й теперішній її склад ще аж ніяк не є демократичним...

Обласний комітет Компартії України робить усе, щоб паралізувати наші рішення. На це спрямована діяльність партійних керівників на місцях; через засоби масової інформації, у тому числі й центральні, поширюється дезінформація про діяльність Рад. Фактично, вони ведуть диверсійну, і, як це не парадоксально звучить, — антирадянську діяльність (слова „рада", „радянський" набули у нас сьогодні нового, а власне, свого справжнього, первозданного змісту). Київ, по суті, розпочинає вже й якусь економічну бльокаду — нам стали обмежувати постачання, фонди тощо.

(Закінчення на стор. 3)

* *Зберігаємо правопис оригіналу.*

Союзова родина...

(Закінчення зі стор. 1)

спільному полуденку, а зокрема відчувалося його у прощанні новообраного на 32-ій Конвенції предсідника Уляни Дячук. Вона і порівняла це прощання до іншого, так само теплого і родинного у Кредитовій Спілці Ню Йорку перед 12 роками, коли д-р І. Флис відходив із посту її правного дорадника, а переходив на відповідальний пост головного предсідника УНС. Там відчула вона, як кожний із присутніх виявляв д-рові І.Флисові вдячність за доброзичливе відношення та повне вирозуміння у співпраці. З такими ж почуттями вона говорила сьогодні, згадуючи 12 років спільної праці в Екзекутиві УНС, в яких були моменти сумні та радісні. У. Дячук пригадала деякі із них, зокрема важкі в часі затяжної недуги, яку д-р І. Флис переносив з таким завзяттям і витривалістю. При кінці свого теплого слова новообраний предсідник просила д-ра І. Флиса не забувати так близьку його серцю установу та далі працювати для неї, так як він досі завжди просив і тих співробітників, які відходили на пенсію.

Відтак забрав слово головний секретар Володимир Сохан, який старався жартом прикрити своє зворушення з приводу прощання людини, з якою так довго і близько він співпрацював.

Обраний на 32-ій Конвенції головний касир Олександер Благітка говорив англійською мовою, щоб його могли зрозуміти неукраїнські працівники будівлі УНС. Він ствердив, що д-р І.Флис був таким провідником установи, який знав, як має її вести та підкреслив, що д-р І. Флис не закінчує праці, а немов розпочинає її другу частину, залишаючи на відповідальному пості адміністратора Союзівки свого сина Івана.

В імені неприсутнього редактора „Свободи" Зенона Снилика — прощав д-ра І. Флиса ред. Володимир Левенець, пригадуючи, що головний предсідник був кожноденним гостем в редакції і тому був нам у редакції виїмково близьким. Він звернув увагу на великий вклад, який д-р І.Флис вніс в українське громадське життя і тому його відхід будуть відчувати не лише у „Свободі" і в УНС, але в цілому українському житті саме тепер, коли перспективи праці УНСоюзу поширюються з уваги на події в Україні. УНС тепер немов би повертається до своїх первісних завдань — допомоги Україні, які були основною ціллю організаторів Батька Союзу — о. Григорія Грушки та його послідовників, які створили цю установу з метою облегшити долю своїх земляків тут і українського народу на Батьківщині. Д-р І.Флис добре розумів цю потребу хвилини, коли його останнім актом праці на пості головного предсідника була ініціятива створення одномільйонового Фонду Відродження України, що було схвалено одноголосно на 32-ій Конвенції УНС.

Від „Українського Тижневика" прощала тепло д-ра І. Флиса ред. Рома Гадзевич в імені трьох жінок-співробітниць і подякувала йому за те, що мав завжди терпеливість до їхньої молодечої „нетерпеливости" і допомагав у поширенні і піднесенні „Українського Тижневика".

Адміністрацію репрезентувала її голова Любов Лапичак-Лесько, яка дякувала д-рові І. Флисові, що умів допомогти розв'язати всі проблеми з усмішкою та терпеливістю

Від працівників друкарні прощав д-ра І. Флиса Степан Чума, також дякуючи за підтримку та допомогу впродовж 12 років.

Усі, що прощали свого дотеперішнього шефа бажали йому щиро та тепло доброго здоров'я та довгих років спокійного і гарного життя.

У відповідь видимо зворушений д-р І.Флис завважив, що сумно йому відходити з цієї установи, яка так йому близька, як і усі ці співробітники, що прийшли його попрощати. Він побажав новому Головному Урядові УНС, щоб його члени працювали так віддано для своєї установи, як працювали він та його сучасники та як працювали попередники. Він висловив надію, що новообраний предсідник подолає усі трудноші та перешкоди, які перед нею стоятимуть і побажав їй та УНС, щоб зростав у силі та праці на користь українського народу. Закінчуючи свої зворушливі слова д-р І.Флис запевнив, що він не відійде ніколи від праці в УНСоюзі, і після заслужених вакацій знову повернеться до неї.

Усі заспівали д-рові І. Флисові „Многая літа" із чарками шампанського, а відтак вручено йому та його вірній дружині Марії дарунки та квіти.

Серед цих дарунків, либонь, бракувало одного — крісла, в якому він стільки років засідав у редакції „Свободи", щоб поговорити про актуальні події українського життя і пожартувати з членами редакції. Це крісло було, однак, символічно зроблене на великому прощальному торті, що його д-р І. Флис сам, як звичай каже, краяв.

Ще довго підходили до нього та його дружини члени цієї вузької, але добре зжитої союзової родини, щоб поговорити, стиснути руку і сказати не „прощавайте", а „до побачення".

Головний предсідник д-р І. Флис дякує за теплі слова прощання. Зліва — дружина Марія Флис

Під час крояння прощального торта. Зліва: д-р І.Флис, В.Сохан, У.Дячук, О. Благітка (новообраний касир УНС) і М. Флис

Відбулась...

(Закінчення зі стор. 1)

Претенденти виступили з корисними програмами. Ігор Деркач, мотивуючи великою зайнятістю в СНУМі зняв свою кандидатуру. На голосування було поставлено одну кандидатуру Богдана Гориня. При п'ятьох, що утрималися головою Львівської обласної організації обрано Богдана Гориня. Заступником обрано Богдана Матіяшика, скарбником — Омеляна Мудрого, писарем — Лесю Таран. В Раду партії ввійшло 50 осіб (з кожного району області по дві особи). Рада партії обрала голову секретаріяту — Олега Павлишина і 5 секретарів. Теоретичний відділ очолив — Сергій Жишко, інформаційно-пресовий — Володимир Яворський, інші кандидатури будуть підібрані в процесі роботи.

В неділю 24-го червня конференція продовжила роботу. Виступили Головченко із СУМ, Юрій Хмара — Харків, Іван Сокульський — Дніпропетровське, Волос — Ужгород, Іванюченко — Миколаїв, Сергіїв — Кіровоград, Мусієнко — Житомир. Представники Вірменського товариства , „Ахптюр" і Єврейського ім. Шолом Алейхема.

Делегати прийняли цілий ряд документів: Звернення про підтримку демократичних Рад Львівщини, Звернення до віруючих УГКЦ і УАПЦ, Звернення до неукраїнського населення, Звернення до військовослужбовців, Декларацію про ставлення до Комуністичної партії України, Звернення учасників І-ої Львівської обласної організації УРП до трудових колективів Львівщини, Декларація конференції Львівської організації УРП до Акту відновлення української державности 30 червня 1941 року. На закінчення конференції було виконано національний гимн „Ще не вмерла Україна".

24 червня біля пам'ятника Івану Франку відбувся мітинг з ініціятиви Львівської обласної організації УРП, Товариства репресованих. В цей день 1941 року були розстріляні енкаведистами арештовані в тюрмах Львова. Мітинг відкрив голова обласної організації УРП Богдан Горинь. Він відзначив, що УРП в своїй програмі записала побудову Української Соборної самостійної Держави, олосила себе альтернативною партією до КПСС. Виступили народні депутати: Степан Хмара, Ярослав Кендзьор, УКЦ священик, секретар УРП Сергій Жишко, член УРП Юрій Микольський, репресовані в сталінсько-брежнєвські часи. 50-тисячний мітинг прийняв резолюцію. В одному із пунктів записано, щоб кожного року в цей день проводити Панахиди пам'яті розстріляних НКВД. На закінчення мітингу священики УГКЦ і УАПЦ відслужили Панахиду. Після мітингу вони із траурними стрічками на синьо-жовтих прапорах пішли до місць, де були розстріляні люди. Священики відправили Панахиди. Було запалено тисячі свічок в пам'ять невинних жертв. Біля тюрми на вулиці Миру для Львівського телебачення інтерв'ю дав голова обласної Ради Вячеслав Чорновіл.

Заява

(Закінчення зі стор. 1)

стримався від голосування. Виходить, отже, ясно, що цим договором Чехо-Словаччина зреклася добровільно й конституційно Карпатської України.

Д-р Е.Бенеш у статті „Postwar Czechoslovakia" („Foreign Affairs" р. XXIV, 1946, стор. 397-8. Ню Йорк) пише так: „Ще в 1919 р. ми обоє (я і Масарик) уважали Чехословаччину опікуном Рутенії і були охочі відступити це опікунство, коли український нарід стане національно соборним. Це сталось, коли Східня Галичина була включена до Совєтської України".

Члени уряду і сойму Карпатської України, представник уряду в Празі та чисельне земляцтво з ЗСА та Канади — Братство Карпатської Січі — на з'їзді в ЗСА, скликаному Карпатським Союзом у вересні 1972 року в справі приєднання нашого краю до України, зайняли наступне становище:

„В процесі історичного розвитку українського народу, в якому національна територія України була розділена і довгими віками окупована чужими державами, приєднання Карпатської України до України вважаємо доконаним історичним фактом, який відповідає віковим змаганням українського народу до національної та суверенно-державної соборности. Тому всякі претенсії на територію Карпатської України чехословацькими та мадярськими кругами відкидаємо, як правно й історично безпідставні, без уваги на те, що Карпатську Україну включено в накинену Україні московською мілітарною агресією державну систему, проти якої український нарід веде вже більше як півстоліття завзяту боротьбу в обороні своїх національних і державних прав".

Актом проголошення незалежности основно змінились дотеперішні правні стосунки між Чехо-Словаччиною і Карпатською Україною. Наслідком цього було:

1. Зрушення постанов Сен-Жерменського мирового договору по відношенню до території Карпатської України. Відносно Пряшівщини (т.зв. Східньої Словаччини) постанови Сен-Жерменського договору остають і надалі в силі;

2. Зрушення дотеперішніх державно-правних актів між обома державами;

3. Створилась нова основа для міждержавних відносин.

Обновлення Чехо-Словаччини після Другої світової війни не привернуло первісний стан т.зв. статус кво анте, бо воно сталось з новими партнерами, на новій міжнародно-правній основі та нових кордонах, а Карпатська Україна не була адміністративно включена до цієї нової схеми Чехо-Словаччини.

У Братіславі створено початком цього року „Карпатський Демократичний Клюб — Русинська „Оброда", який видав — без дати на семи сторінках, „Маніфест 'Русинов Чехословакії" з підписами: інж. Ян Бицко, інж. Мирон Петрашович і ще три підписи. В „Маніфесті" пишуть, що русини разом із словаками „витримали тисячрочну надвладу мадяров а прецінь вєдно з ними осталисьме Славянами і самі по собі Русинами. Захоронилисьме собі нашу предавну назву — Русин, котру сьме достали єще од Києвської Руси".

З тексту „Маніфесту" виходить, що вони боряться за задержання назви „русин" як окремого народу, а український рух на Пряшівщині зв'язують з комунізмом. Політичну проблему „Подкарпатськой Руси" ставлять по лінії приналежности до Чехо-Словаччини.

Між двома світовими війнами діяли на Карпатській Україні подібні протиукраїнські течії москофілів під назвою „Русские — прихильники російської культури та Россії". Вони в своїх часописах та книжкових виданнях не вживали слово „русин", бо воно у всіх енциклопедіях світу є зв'язане з Києвом, а не з Москвою, тому цю назву оминали.

В 1938 році виявилось, що чолові представники тої „русскости-россійської культури" працювали в користь Мадярщини. Прем'єр-міністер Подкарпатської Руси Андрій Бродій був 26-го жовтня 1938 року арештований в Празі за державну зраду в користь Мадярщини. Другий представник „русскости" о. каноник д-р Степан Фенцик, член празького парляменту, перед арештом втік до Будапешту, де став членом мадярського парляменту.

Інші два представники „Русинов як окремого народу" о. каноник д-р Юлій Марина і о. каноник Александер Ільницький видавали в Ужгороді часопис „Неділя", присвячений цій проблемі. Після окупації нашого краю Мадярщиною в березні 1939 р. оба вони заняли в мадярській адміністрації високе державне становище та місце в Палаті Панів.

Читаючи „Маніфест", написаний якимсь „чехословацько-руським язиком", насувається думка, чи не є це повторення давнього рецепту „Неділі" та її провідників. Оборонці „Русинського народу" в своїх протиукраїнських напастях в „Маніфесті" чомусь оминають мадярів, які твердили, що „русини є тільки по-руські говорячі мадяри", та що „русини не мали і не мають національних амбіцій". Чомусь в „Маніфесті" не згадують і не протестують проти тих „карпатороссов" і „угророссов", що зрадили в 1933-39 роках русинів мадярам.

Свої національні почування карпатські русини виявили з першим подихом волі, зразу після упадку Австро-Угорщини. На Всенародних зборах у Хусті 21 січня 1919 р. устами своїх 420 делеґатів заявились за приєднання нашого краю до України. Це рішення й сьогодні є правоважним історичним документом, який кожний чесний русин повинен респектувати, як вияв волі свого народу.

Закликаємо наш народ на рідних землях безкомпромісово поборювати всякі того роду політичні й національні махінації чехословацьких та інших подібних акцій, та не підписувати жадних петицій, бо все це робиться на власну шкоду нашого народу.

Сьогодні наш народ на Карпатській Україні поділяє долю й недолю з цілим українським народом і разом з ним бореться за своє національне й соборно-державне визволення з-під окупації Совєтського Союзу. В цій понад сімдесятлітній затяжній боротьбі український народ є весь час в першій лінії, і на нього падуть найтяжчі удари з фізичним нищенням включно.

Навчені життям та історією приходимо до висновку, що жадний народ не може інакше прийти до остаточної перемоги, як тільки через свою власну внутрішню силу. Тому йдімо всі об'єднано й не даймо себе розкладати чужими ворожими нам силами. Хочемо бути народом не тільки визволюваним, але вільним!

Ню Йорк, 10-го травня 1990 р.

Д-р **Вікентій Шандро,**
кол. представник уряду Карпатської України в Празі, член Ужгородської Центральної Руської-Української Народної Ради
інж. **Михайло Шпонтак,**
голова Карпатського Союзу, Інк.

Розмова...

(Закінчення зі стор. 2)

Ведеться і пропагандистська кампанія, мета якої — протиставити населення західних областей України східним, викликати взаємну ворожнечу, не дати можливості співпрацювати, допомагати одне одному.

Цей тиск на Західну Україну стає дедалі помітнішим.

З.: Дозвольте тепер почути Вашу думку щодо політичної ситуації в СРСР. Скажіть, що, на Ваш погляд, зараз є важливішим — продовження Ґорбачовим його реформ чи здобуття незалежности союзними республіками?

В.: Я вважаю, що Ґорбачов сьогодні — це політичний лідер учорашнього дня. Перспектива тільки за повною незалежністю республік! Імперія приречена, і ми хотіли б, щоб це зрозуміли на Заході, де зараз так активно підтримують Ґорбачова. Він уже зробив свою справу. Це дійсно значний політичний діяч, котрий зрозумів, що імперія котиться у прірву, й хотів її зберегти, а разом з нею зберегти і панування Комуністичної партії. Що ж до його реформ, то всі вони виявились неефективними і половинчастими. Але, „випустивши джина з пляшки", зупинити процеси, що розпочалися в Союзі, він уже не може.

Єдина можливість порятунку — це максимальна децентралізація, надання республікам якнайбільших прав, здобуття ними повної незалежности. Доказом цього є З'їзд народних депутатів Росії, обрання Бориса Єльцина Головою Верховної Ради РРФСР, Декларація про державний суверенітет Росії. Я навіть сказав би, що у питанні осягнення свого суверенітету Росія зараз іде на крок попереду України.

З.: Коли говорити про сьогоднішню розстановку сил, то хто, на Вашу думку, перемагає зараз у політичній боротьбі на Україні, за ким нині лідерство?

В.: Починає перемагати народ. А якогось однозначного, одноосібного політичного лідера зараз немає. Перемога Володимира Івашка на виборах — то „Піррова перемога". Остання Сесія Верховної Ради України завдяки трансляції по телебаченню, має колосальний вплив на радикалізацію України, особливо східних її регіонів. Зараз я починаю отримувати листи й телеграми з цих регіонів, з Донбасу, від росіян, зокрема, зміст яких зводиться до одного питання: „Когда же будет наконец Самостийная Украинская Держава?".

Так що можна говорити, що починає потроху перемагати народ. А коли буде масовий народний рух, то в ньому виявляться і свої лідери. В нас уже й зараз є ціле гроно політичних діячів — це і колишні політв'язні, і лідери нових партій, що виникають зараз в Україні. Думаю, за лідерами справа не стане.

З.: І останнє питання, коли дозволите. Ми бачимо, що в залі, де проходять засідання обласної Ради, немає звичного бюста Леніна. Коли його звідси забрали і що з ним сталося?

В.: Ще в перший день роботи сесії новообраної обласної Ради було вирішено винести бюст Леніна з залі засідань. Але оскільки він був дуже великий і важкий, а розбивати його на частини було б неетично, то його винесли звідси лише кілька тижнів тому, вдавшись до певних технічних засобів. Зараз на його місці стоїть, як бачите, погруддя Тараса Шевченка. Сесія відбувається під національним синьо-жовтим та офіційним державним прапорами України.

СОВЄТСЬКА КОМУНІСТИЧНА партія застановляється над тим чи не відкликати запланованого в наступному тижні дуже важливого всенародного з'їзду КПСС, щоби запобігти значним впливам консервативних членів, які починають ставити опір будь-яким запланованим змінам. Борис Єльцин, президент Російської республіки заявив, що Центральний Комітет КПСС при кінці цього тижня буде розглядати справу можливости пересунення цього З'їзду на пізнішу дату. Одначе другі партійні службовці та журналісти твердять, що є дуже малі можливості на зміну дати цього конгресу, бо це було б справжнім визнанням того, що в Комуністичній партії СССР є криза та ведеться затяжна боротьба за її існування.

МАДЯРСЬКІ ЗАКОНОДАВЦІ доручили своєму урядові розпочати переговори в справі виходу їхньої країни зі складу членів-держав Варшавського Пакту. Голосами 232 до 0 із чотирьома утриманими Парлямент підтримав розпочаті вже скоріше урядом заходи в цій справі на з'їзді цієї організації, що відбувся в Москві 7-8 червня. Там мадярський міністер оборони Ляйош Фур заявив, що Мадярщина цього року не буде брати участи в маневрах країн Варшавського Пакту та хоче залишити членство у цій організації до кінця 1991 року.

МИШИГЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ Енн Арбор відкриває філію свого Інституту соціяльних досліджень у Варшаві, щоб з перших рук отримувати відомости про швидкі політичні зміни в Польщі. Для недавно призначеного директора варшавської філії Інституту соціяльних досліджень Мишигенського університету Роберта Зайонца відкриття філії в Польщі стало як професійним так і особистим досягненням. За походженням поляк, Р. Зайонц в 1940 році виїхав на Захід, рятуючись від нацистів. В американській філії при Варшавському університеті працюватиме шість вчених та чотири ляборанти, а його річний бюджет становитиме 250,000 дол.

Українське Академічне Козацтво „Чорноморе"

ділиться сумною вісткою зі своїм Членством та Українським Громадянством, що 29-го червня 1990 р. відійшов у Вічність в Ню Йорку

бл. п. о. протопресвітер

ІВАН ТКАЧУК

нар. 24-го вересня 1907 р. в Зеленеві, Буковина.

Покійний був до виїзду на еміґрацію священиком у Бережниці на Буковині, а понад 20 останніх літ священиком у церкві „Всіх Святих" на 11-ій вул. в Ню Йорку.

Похоронами займається похоронне заведення Петра Яреми в Ню Йорку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дочкам Любомирі з Родиною, Вірі з Родиною та синові Іванові з Родиною висловлюємо щирі співчуття.

У ПОНЕДІЛОК, 25-ГО ЧЕРВНЯ президент Сирії Гафез Асад відкинув запрошення прем'єр-міністра Ізраїля Іцака Шаміра на відвідини Ізраїля в справі мирних переговорів. В офіційному звідомленні через дамаське радіо сказано, що „запрошення Шаміра є складовою частиною ізраїльської політики обману та дезінформації".

ЧОРНОБИЛЬСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ В УКРАЇНІ

Чорнобиль став символом екологічної катастрофи, яка загрожує всьому людству. Але, передусім, це трагедія України й Білорусії. Через це всі демократичні сили України, Білорусії, Прибалтійських республік, Молдавії ще восени 1989 року на чорнобильському форумі у Мінську вирішили провести спільну акцію 26-го квітня 1990 року. Подробиці цієї акції були погоджені на засіданні об'єднаного комітету у Києві, в роботі якого взяли участь представники „Зеленого Світу" і Руху, Українського комітету миру, УГС, ТУМ, Меморіялу, творчих спілок, Академії наук.

Основними заходами Чорнобильського Тижня, що тривав від 22-го до 26-го квітня ц.р. мали бути: День Землі-90, науково-критична конференція „Соціяльні і гуманітарні наслідки Чорнобиля", Панахила і мітинг на Софійському майдані у Києві, масові акції і демонстрації біля установ, причетних до Чорнобильської катастрофи.

На жаль, підготова до Чорнобильського Тижня співпала з виборами і початком роботи новообраних Рад. Багато членів Організаційного комітету мусіли займатися у першу чергу виборчими справами.

Організаційний Комітет Чорнобильського Тижня, до складу якого ввійшло багато новообраних народних депутатів УССР, звернувся до Верховної Ради УССР з пропозицією про оголошення 26-го квітня Днем національної жалоби — неробочим днем. Верховна Рада УССР погодилася на проголошення Дня жалоби, але лишила цей день робочим, навіть після повторного звертання.

Пропозиції спільного Організаційного Комітету щодо подій в День Землі-90 і під час всього Чорнобильського тижня були надруковані в кількох газетах, звернення „Зеленого світу" з приводу Дня Землі передало РАТАУ. Свою згоду провести відповідні Богослуження 22-го і 26-го квітня дали УАПЦерква, Греко-Католицька Церква, баптисти, жидівська община Києва. На жаль, священики УПЦеркви в районах не отримали вказівок Екзархату і через це, скажімо, похід зі свічками й Панахиди за участю УПЦеркви за межами Києва не відбулися.

Протягом Чорнобильського тижня преса досить широко висвітлювала перебіг подій. Працювали кореспонденти центральної телевізії, всесоюзних радіопрограм „Маяк" та мовлення на закордонні країни, а також представники шведських, норвезьких, голляндських, канадських газет, закордонних радіостанцій. Найменше було представлене українське телебачення, яке передавало переважно офіційні репортажі.

День Землі, що в Києві розпочався із символічного саджения дерев, оскільки весна в цьому році прийшла дуже рано і ця традиція відбулася раніше. О 2-ій годині розпочався мітинг, який вели Ю. Щербак та В. Яворівський. На жаль, українці покищо не дуже відчувають себе жителями Землі й тому, мабуть, ґльобальні екологічні проблеми на мітингу не порушувано, за вийнятком, звичайно, чорнобильських. Найголовнішою подією мітингу стало проголошення Ю. Щербаком Маніфесту партії зелених України.

Після мітингу відбулася демонстрація, що пройшла вулицею Червоноармійською та Хрещатиком, де автомобільний рух був припинений ще зранку. Демонстрація зібрала людей навіть більше, ніж їх було на мітингу. А враховуючи велику кількість трошки очманілих глядачів, слід визнати, що акція справляла дуже сильне враження. Велика кількість прапорів і транспарантів, корогви Руху та „Зеленого світу", що їх несли хлопці в козацькому вбранні, попереду — також козаки, ще й на конях. Окремою колоною йшли СНУМівці. Головна тема транспарантів — незалежність і суверенність української держави, найпопулярніше гасло, що його скандували демонстранти — „Хай живе КПСС на Чорнобильській АЕС!" Коли колони підійшли до пам'ятника Леніну, виявилося, що СНУМівці не забули, що 22-го квітня 1990 року — 120-річчя з дня народження вождя Жовтневої революції. З кишень вони повиймали книжки Леніна, почали їх дерти та жбурляти в бік пам'ятника, а потім звідкись з'явився вінок з колючого дроту, який хлопці намагалися приєднати до квітів, що лежали біля монументу. Проте і міліція приготувалася добре до несподіванок і оточила пам'ятник декількома рядами. СНУМівців до пам'ятника не пустили, але до сутичок, на щастя, не дійшло.

Можна сміливо стверджувати, що під час демонстрації усі вже забули про заклик „Зеленого світу" уникати в День Землі політичної конфронтації, оскільки це день консолідації людей всього світу, занепокоєних екологічними проблемами плянети. Безумовно, Україні потрібний суверенітет. Це необхідний, але тільки перший крок. Не можна, мабуть, всі проблеми зводити до нього, хоча б тому, що вільну незалежну державу можуть побудувати тільки вільні й свідомі люди. Тому на першому місці, на наш погляд, мають бути інтереси й права людини, в першу чергу право на майбутнє, на сталий розвиток для себе й нащадків. Усвідомлення загрози сталости майбутнього всієї Землі якнайширшим колом людей було однією з головних цілей Дня Землі-90. На жаль, доводиться констатувати, що ця мета лишилась недоглянутою. І хоча при опитах громадської думки кияни поставили екологічні проблеми на перше місце, в День Землі панували інші проблеми — суто політичні.

Демонстранти біля будинку Верховної Ради УССР

(Світлив Олег Кульчицький)

„Москва! Дай гроші на ліквідацію аварії", „Закрити Чорнобильську атомну електростанцію!" — з такими гаслами вийшли кияни на вулиці столиці під час Чорнобильського тижня.

Масові акції і демонстрації відбулися коло установ, причетних до Чорнобильської катастрофи. Демонстранти біля будинку Ради Міністрів УССР.

Цікавою вийшла реакція української офіційної преси. Спочатку київська преса схвально писала про демонстрацію в День Землі, не згадуючи про інцидент біля пам'ятника Ленінові, а республіканська преса взагалі мовчала. Але після відмовного рішення ЦК КПУ вся преса почала гнівно засуджувати події біля пам'ятника, ні словом не згадуючи про все інше, що було в цей день.

Між 22-им і 26-им квітня масові акції не проводилися, за вийнятком Хмельницької АЕС, де 25-го проходило пікетування з вимогою не вводити в експлюатацію другий бльок. У Києві ці дні були заповнені конференціями чорнобильського напрямку. В Інституті ядерних досліджень АН УССР обговорювалися науково-технічні проблеми, у Міністерстві охорони здоров'я — медичні проблеми, в Інституті електродинаміки АН УССР — проблеми альтернативних відновлювальних джерел енергії, а в Київському політехнічному інституті — соціяльні і гуманітарні аспекти, а також наукові і медичні проблеми на популярному рівні. Останні дві конференції мали міжнародне представництво — доповіді були із Швеції, Нідерляндів, Данії, Канади, ЗСА. В ці ж дні у Києві проходили засідання Міжнародного консультативного комнітету, який зібрався на заклик совєтського уряду, щоб оцінити зроблене і заплановане на майбутнє після ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Оскільки вхід до залі був вільний (до речі, це та сама заля, де проходив з'їзд Руху), конференція викликала великий інтерес як у киян, так і світової преси. Особливе зацікавлення викликали виступи свідків, гостей із ЗСА (З. Матківського) та із Швеції (представниця шведської організації „SOS — Чорнобиль"), а також медиків із Міністерства внутрішніх справ УССР та КҐБ. Ці медики просили допомоги у розсекреченні даних про Чорнобиль і обіцяли у відповідь усю інформацію про захворювання та методи лікування відкрити для громадськости.

Серед наукових доповідей найбільше враження справили доповіді В. Шевченка „Сучасні та віддалені генетичні наслідки катастрофи на ЧАЕС", М. Карпана „Еволюція нормативних вимог в галузі радіяційної безпеки", Н. Новиченко: „Прогнозування віддалених наслідків дії радіяції методом імунних детекцій", О. Неживого „Врятування пам'яток історії та культури в забрудненій зоні", А. Хараша „Соціяльно-психологічний синдром Чорнобиля". У перервах між доповідями виступали кобзарі й хор, демонструвалися кінофільми.

Проте кульмінацією Чорнобильського тижня, безумовно, було 26-те квітня. Вже зранку у Києві весь громадський транспорт приїздив із ввімкненими фарами, всюди висіли прапори із чорними стрічками. В день проводилося пікетування установ, так чи інакше причетних до Чорнобильської катастрофи. Найбільше людей зібралося біля Верховної Ради, Ради Міністрів та Міністерства охорони здоров'я. Гасла — ті ж самі, що й під час мітингу та демонстрації 22-го квітня. Єдина різниця — тиша та чорні стрічки на прапорах. О 5-ій годині пікетування скінчилося і всі пікетники попрямували до Софійського майдану, який знову, як і 21-го січня, був вщерть заповнений людьми. Розпочався мітинг дзвонами Софійської дзвіниці, які мовчали з 1920-их років. А далі відбулася Панахида, якої Софійський майдан ніколи не бачив — проводили її спільно представники УАПЦ та УКЦ. Знову співали хори Ященка та „Журавлі" з Польщі, співала з ними і вся площа, знову скорботи висловив З. Матківський та представниця „SOS — Чорнобиль" із Швеції. За п'ять хвилин до восьмої коротку промову виголосив М. Горинь, який згадав також і литовців, що терплять нині від нестачі ліків. Рівно о восьмій зупинився транспорт, загули кляксони, вдарили дзвони, замихкотіли свічки в руках у тисяч людей. Україна в скорботі згадувала жертви Чорнобиля — тих, хто приречений померти в майбутньому. За десять хвилин люди тихо почали розходитися по домівках з тим, щоб о 10:30, погасивши світло, знову запалити свічки на підвіконнях. Дехто ніс свічки з собою, інші залишили їх горіти на майдані, де, зрештою, утворився великий хрест з палаючих свічок.

Андрій Демиденко,
Володимир Тихий,
члени секретаріяту „Зеленого світу".

Відлітають сірим шнурком

Посмертна згадка про сл. п. Романа Бойцуна

Останні з могіканів, які в 1941 році у славному місяці перші вступали до города Льва з піснею „Хто живий в ряд ставай,визволяти рідний край", уже від нас відлітають. І так, 14-го квітня ц. р. несподівано залишив нас старшина ДУН і 1-ої Дивізії УНА бл. п. Роман Бойцун. Людина повна сил і енерґії, він так радів, що на Україні відбуваються зміни, ними він жив у вірі, що дочекає ще тієї хвилини, коли цей змаг завершиться здобуттям Української Самостійної Соборної Держави. Та, на жаль,призначенням йому було відійти у засвіти.

Роман Бойцун народився 1920 року у місті Золочеві в Західній Україні. На 13-му році життя втратив матір. Виховувався там у пласті, а по закінченні гімназії перейшов на працю в українській кооперації.

Коли Галичину зайняли большевики, залишив рідні пороги і дістався до Ген.-Губернаторства, де зразу включивси в громадсько-політичну працю, якої не бракувало в той час молодому членові ОУН для якого девізою було: „Здобудеш Українську Державу, або згинеш в боротьбі за неї". То ж не дивно, що при створенні першого військового куреня дружин Українських Націоналістів „Нахтіґаль", у нього вступив Роман.

Його манили перспективи нового життя й не опускала думка про світле майбутнє при здійсненні Великої Ідеї. Він, і такі як він, не боялися смерти, були сміливі, відчайдушні та з безмежної любови до України були готові кожної хвилини поля гти смертю хоробрих за неї.

Провід ОУН, знаючи його вартості, з покликанням до ДУН віддав йому під опіку групу з 50-ти людей в „Барвінку", яка там проходила рекрутський вишкіл. З переїздом „Барвінку" і подібної групи з Криниці до Нойгаммер, зформовано перший курінь ДУН „Нахтіґаль", в рядах якого Роман пройшов усі етапи боротьби аж до його розв'язання в останньому дні 1942 року. Там він крокував плече-в-плече з Романом Шухевичем, своїм командиром, пізніше головнокомандуючим Збройними Силами України — УПА з Василем Сидором-Шелестом, визначним командиром УПА та іншими.

З розв'язанням ДУН німцями усі вони перейшли в підпілля, творять стрижень і командний склад УПА, щоб передати свій воєнний досвід, своє військове знання та віддати всі свої сили і своє життя Українській Повстанській Армії. ДУН як такий для німців був небезпечним, вони бачили в ньому месників народу, які змагають до самостійности, тому зарядили ліквідацію його старшинського складу. Почали виловлювати старшин, і між тими небагатьма опинився і бл.п. Роман. Врятувалися вони від смерти тим, що зголосилися до твореної в тому часі Дивізії „Галичина". Роман, який за свої ідеали боровся крісом, його взяв у руки і тим разом як старшина Дивізії перейшов усі етапи боротьби, включно з проривом з бродівського котла, від її створення аж до переходу в німецький полон.

Бачив Роман, що на боротьбі,на крові й поті його і таких як він сходить уже нове життя по всій Україні. Так хотів ще дожити того часу, коли на святинях Юра і Софії замають прапори свободи, та невтомний косар смерти забрав його з-поміж нас.

Відхід Романа — це велика втрата не лише для родини, але і для всієї української громадськости, бо залишив нас суспільно-громадський і політичний діяч, щирий патріот, відданий ідеї визволення України.

Під час Панахид та в церкві св.Покрови під час похоронних відправ, при участи чисельних побратимів зброї, приятелів та представників організацій, при прекрасному співі хору „Бурлака", при співслуженні чотирьох отців, при стійці побратимів з Дивізії відпровадила чисельно зібрана громада дорогого свого Побратима і Друга сл.п. Романа на вічний спочинок.

Опечалена горем дружина Анна, доні Сяня і Галя з мужем і дітьми, син Марко з дружиною, сестра Стефанія Туркевич та брат Михайло вінком обступили могилу на цвинтарі св. Володимира на оселі Київ біля Торонто, де в сусідстві побратимів з Дивізії заснув вічним сном бл.п.Роман. Над домовиною попрощав сотника Романа його побратим д-р О. Сокольський. На поминальному обіді прощали інж. М.Кальба від ДУН, В.Окіпюк від Проводу українських націоналістів і від Визвольного Фронту, а Яворський від золочів'ян. Подяку від родини зложив брат покійного.

Побратим Мирослав

● РОЗШУКИ ●

Сестра Софія пошукує **брата ВАСИЛЯ ЖЕРЕБУХА,** нар. 1929 р. в селі Керниця на Львівщині (Городецький р-н).

Сестра Ксеня Ричка, замужня Гуль пошукує **брата ФЕДІРА РИЧКА,** нар. 1905 р. Виїхав за кордон 1937 р. Якщо, хтось знає про них, або вони самі, прошу телефонувати на число: **(518) 355-3874**

Подильський Богдан Алексевич пошукує **родину дружини ПЛЕЧИНЯ ОМЕЛЯНА МИХАЙЛОВИЧА** з Ню Йорку, ур. 1920 р. і **ПЛЕЧИНЯ ПАВЛА МИХАЙЛОВИЧА** з Каліфорнії, ур. 1923 р. Хто знав би про них, або вони самі, прошу пишіть на адресу:
Литовская СССР
Кедайняйский р-н
дер. Ланчунава
До запитания
Подильский Богдан Алексевич